

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (*MIDR*) în comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă (*AAC*).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene este elaborat în *scopul* armonizării cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene, obligativitatea racordării cadrului normativ național cu acquis-ul comunitar pe domeniul aviației civile conform Anexei III al Acordului privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova (*în continuare ASAC*), semnat la Bruxelles la data de 26.06.2012, ratificat prin Legea nr. 292/2012.

Necesitatea transpunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14 „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 194.

Scopul prezentului proiect este *transpunerea* următoarelor amendamente operate la **Regulamentul (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr.216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr.296 din 25 octombrie 2012, CELEX: 32012R0965:**

1. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1020 al Comisiei din 24 mai 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește operațiunile de servicii medicale de urgență cu elicopterul;

2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1111 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012, a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373 în ceea ce privește stabilirea cerințelor pentru operarea aeronavelor cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală;

3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2076 al Comisiei din 24 iulie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011 și (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește clarificarea cerințelor pentru copiloții suplimentari pentru rută, actualizarea cerințelor privind licențele echipajului de zbor și certificarea medicală și îmbunătățirile pentru aviația generală.

4. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/24 al Comisiei din 19 decembrie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește cerințele referitoare la activitățile de handling la sol aplicabile operatorilor de aeronave;

5. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/133 al Comisiei din 28 ianuarie 2025 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește operațiunile necomerciale efectuate cu autogire în condiții în care se aplică regulile de zbor la vedere;

6. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/2293 al Comisiei din 10 noiembrie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 în ceea ce privește cerințele aplicabile organizațiilor care fac obiectul unei declarații și de rectificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373.

Temei special se aplică prevederile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, în temeiul art. 6 alin. (3) lit. a) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.95-104, art.189), fiind modificat Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022.

De asemenea la elaborarea prezentului proiect de hotărâre a Guvernului servesc dispozițiile art. 76 din Legea nr. 100/2017 care stabilesc reexaminarea în vederea actualizării actelor normative, pentru evaluarea compatibilității cu alte acte normative în vigoare la momentul reexaminării, precum și cu reglementările legislației UE, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. În sensul prezentului Regulament,

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Semnarea la Bruxelles la 26 iunie 2012 a ASAC, Republica Moldova și-a asumat obligația de a ajusta cadrul normativ național în domeniul aviației civile la cel european prin implementarea actelor normative europene stabilite în Anexa III. Acest lucru a devenit și mai important în contextul în care Republica Moldova a devenit stat candidat pentru aderarea la UE, statut confirmat de către Consiliul European la 23 iunie 2022.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, este necesară transpunerea în cadrul normativ național și ajustarea conform cadrului normativ european.

Domaniul aeronautic este un proces în continuă dezvoltare. În ultimii ani, au apărut noi concepte de mobilitate aeriană bazate pe tehnologii inovatoare, cum ar fi aeronavele cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală, care prezintă în prezent, niveluri diferite de maturitate. Odată cu progresele tehnologice și cu evoluția nevoilor în materie de transport, în anii următori ar putea apărea concepte și mai inovatoare.

Operațiunile cu proiecte inovatoare de aeronave prezintă provocări unice în materie de siguranță din cauza capacității lor de decolare și de aterizare verticală, și a faptului, că desfășoară operațiuni în medii urbane aglomerate. Un cadru de reglementare specific și cuprinzător ar trebui să garanteze că astfel de operațiuni se desfășoară în condiții de siguranță și că riscul pentru pasageri, echipaj și public este redus la minimum.

Aeronavele cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală reprezintă o nouă tehnologie emergentă, fiind necesar să se stabilească proceduri clare de certificare și aprobare a operațiunilor lor, pentru a se asigura că respectă standardele de siguranță și performanță.

Un cadru de reglementare specific și cuprinzător ar trebui să furnizeze un proces clar și transparent în ceea ce privește aspectele legate de certificarea și aprobarea operațiunilor cu astfel de aeronave, oferind operatorilor certitudinea necesară și facilitând dezvoltarea și comercializarea acestor aeronave.

Atât operațiunile comerciale, cât și cele necomerciale cu aeronave cu capacitate de decolare și aterizare verticală implică riscuri la adresa siguranței, care trebuie atenuate corespunzător pentru a garanta siguranța pasagerilor și a echipajului în aer și a persoanelor de la sol. Certificarea operatorilor acestor aeronave este, prin urmare, o măsură care poate contribui la atenuarea riscurilor cunoscute și

potențiale în materie de siguranță, care decurg din exploatarea acestor tehnologii noi și la construirea unei culturi adecvate a siguranței.

Pe măsură ce operațiunile cu aeronave cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală devin mai frecvente, este necesar să se asigure integrarea lor sigură și eficientă în sistemul de spațiu aerian existent. Prin urmare, un cadru de reglementare specific și cuprinzător ar trebui să stabilească norme și proceduri clare pentru integrarea acestor operațiuni în spațiul aerian, contribuind astfel la reducerea la minimum a riscului de coliziune și a altor incidente de siguranță.

Pentru integrarea viitoare a aeronavelor cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală în sistemele de transport ale statelor membre, este oportun să se aplice același cadru de reglementare disponibil în prezent pentru operațiunile cu avioane și elicoptere, aplicându-se modificările necesare din perspectiva noilor concepte de mobilitate aeriană ale operațiunilor cu aeronave cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală, a limitărilor în materie de performanță și de operare și a riscurilor specifice.

Drept urmare, dispozițiile privind copiloții suplimentari pentru rută prevăzute în Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 612/2022, trebuie revizuite pentru a asigura o pregătire adecvată a acestor piloți și pentru a stabili proceduri operaționale adecvate pentru transferul de autoritate între membrii echipajului de zbor.

Dispozițiile pentru piloții care au împlinit vârsta de 60 de ani și care sunt implicați în operațiuni de zbor pentru îndeplinirea serviciului medical de urgență pe elicopter cu un singur pilot (HEMS), trebuie revizuite pentru a facilita o acoperire mai mare a operațiunilor HEMS, echilibrând astfel necesitatea unei disponibilități extinse a serviciilor medicale cu riscurile operațiunilor cu piloți cu vârsta de peste 60 de ani.

Întrucât cercetarea medicală necesită protocoale stricte dispozițiile referitoare la circumstanțe medicale speciale trebuie revizuite pentru a se asigura că sunt adecvate scopului, că nu au un impact negativ asupra siguranței zborurilor și că sunt conforme cu principiile consacrate ale cercetării medicale.

În plus, transportul aerian de mărfuri periculoase trebuie să se desfășoare în conformitate cu standardele internaționale și cu practicile recomandate cuprinse în anexa 18 la Convenția de la Chicago și în instrucțiunile tehnice aplicabile. Cerințele pentru operarea aeronavelor cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală trebuie să țină seama de cele mai recente evoluții tehnologice în ceea ce privește proiectarea și operarea aeronavelor, precum și de cele mai bune practici și standarde internaționale.

Consecvent, serviciile medicale de urgență cu elicopterul se numără printre cele mai dificile operațiuni din punctul de vedere al siguranței, deoarece misiunea implică adesea efectuarea unui zbor către o zonă care nu a fost analizată în prealabil, în orice condiții meteorologice și sub presiunea timpului pentru salvarea persoanelor. Aceste operațiuni ar trebui reglementate astfel încât să fie efectuate întotdeauna în condiții de siguranță.

Toate organizațiile care intră în domeniul de aplicare a Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 sunt responsabile de gestionarea riscurilor în materie de siguranță și vizează îmbunătățirea continuă a siguranței, inclusiv prin schimbul reciproc de informații relevante în materie de siguranță. Scopul este de a asigura o abordare comună pentru a răspunde riscurilor în materie de siguranță ale interfețelor în contextul operațiunilor de handling la sol, dincolo de obligațiile de raportare a evenimentelor. Această abordare ar completa obligațiile de raportare a evenimentelor către autoritățile competente și ar asigura un flux mai direct de informații în materie de siguranță între părțile interesate în cauză.

Prin urmare, normele trebuie modificate pentru a permite operatorilor de aeronave să facă schimb de informații relevante privind siguranța, rezultând din rapoartele de eveniment sau din inspecțiile și auditurile de supraveghere, cu alte organizații, pentru a le sprijini în menținerea siguranței propriilor operațiuni.

Cadrul normativ național actual nu reglementează în mod expres operarea aeronavelor VTOL și nu reflectă integral noile cerințe europene privind standardele de pregătire și certificare a personalului navigant.

În lipsa armonizării, **pot apărea următoarele deficiențe:**

- lacune normative;
- dificultăți în recunoașterea licențelor și certificatelor;
- riscuri privind siguranța operațională;
- neconformități față de standardele europene aplicabile în relațiile de cooperare internațională.

Prin urmare, **adoptarea proiectului va determina realizarea următoarelor obiective:**

- asigurarea armonizării legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene;
- creșterea nivelului de siguranță în aviația civilă;
- consolidarea capacității instituționale a autorității competente;
- susținerea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

În contextul stabilirii și conformității operațiunilor aeriene conform procedurilor europene și a interoperabilității operaționale a normelor, proiectul prevede claritatea normelor cu privire la procedura operațională privind operațiuni de mobilitate aeriană inovatoare (IAM) implementate prin aeronave VTOL cu pilot la bord, zboruri cu decolare/aterizare verticală în regim VMC; reglementări pentru certificarea și aprobarea operațiunilor acestor aeronave, integrarea lor în spațiul aerian, aspecte pentru personalul în contextul operațiunilor HEMS care nu necesită implementarea acțiunilor suplimentare, fapt ce determină necesitatea **intrării în vigoare** la data publicării în Monitorul Oficial.

Totodată, prevederile privind responsabilitățile suplimentare pentru operatorii de aeronave motorizate, conform Regulamentul delegat (UE) 2025/20 [handlingul la sol] (Celex:32025R0024), **va intra în vigoare la nivel european din data de 27.03.2028**, aspect prevăzut și în cadrul normei naționale, ce determină compatibilitatea prevederilor UE cu cadrul național.

În concluzie, prin modificarea hotărârii Guvernului nr. 612/2022 se urmărește avansarea gradului de compatibilitate a actului normativ național în corespundere cu ultimele amendamente operate la Regulamentul (UE) nr. 965/2012, privind operațiuni de mobilitate aeriană inovatoare (IAM) implementate prin aeronave VTOL cu pilot la bord, zboruri cu decolare/aterizare verticală în regim VMC; reglementări pentru certificarea și aprobarea operațiunilor acestor aeronave, integrarea lor în spațiul aerian, aspecte pentru personalul în contextul operațiunilor HEMS; consolidarea interacțiunii între coduri naționale și standardele europene, în scopul siguranței, transparenței operaționale și sprijinirii transformării digitale a industriei aeronautice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului de modificare vine să ajusteze cadrul normativ național pe următoarele aspecte:

- **Operațiuni aeriene tradiționale** (avioane, giravioane, avioane și elicoptere în operațiuni comerciale specifice, supraveghere de siguranță, autorizații pentru operațiuni speciale etc.), ce includând:
 - inspecții la platformă pentru aeronave aflate sub jurisdicția altui stat la aterizarea pe aerodromuri din Moldova;
 - reguli pentru declarațiile operatorilor implicați în operațiuni comerciale specializate și în operarea aeronavelor complexe motorizate (inclusiv în cazuri necomerciale);
 - condiții pentru operațiuni comerciale specializate cu risc ridicat și dacă/ cum se acordă, modifică, suspendă ori revocă autorizațiile.

- **Mobilitate aeriană inovatoare (IAM)**, respectiv zboruri VTOL cu o singură persoană la bord, capacitate de decolare/aterizare verticală: operațiuni efectuate în conformitate cu zborul la vedere pe timp de zi (VMC), cu suprafața la vedere și în cadrul unei aeronave cu un pilot.
- **Introducerea reglementărilor privind operarea aeronavelor cu capacitate de decolare și aterizare verticală VTOL, inclusiv:**
 - cerințe de certificare și autorizare;
 - condiții de pregătire și calificare a personalului navigant;
 - norme operaționale specifice.
 - ajustări terminologice.
- **Actualizarea cadrului normativ referitor la:**
 - licențele echipajelor de zbor;
 - cerințele medicale aplicabile piloților;
 - condițiile de menținere a competenței profesionale.
- **Alinierea procedurilor Autorității Aeronautice Civile la standardele europene în materie de supraveghere și conformitate.**

Proiectul aduce **elemente inovatoare** cu privire la:

- integrarea expresă a normelor aplicabile aeronavelor VTOL;
- ajustarea cerințelor privind certificarea și pregătirea personalului navigant conform ultimelor modificări ale cadrului normativ european.

Menționăm că, proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, *se introduce o nouă Anexă - nr. 9, intitulată „Operațiuni de mobilitate aeriană inovatoare (Partea IAM)*. Prezenta Anexă stabilește cadrul normativ aplicabil operațiunilor de mobilitate aeriană inovatoare introducând cerințe tehnice și proceduri administrative adaptate noilor tipuri de aeronave și concepte operaționale, în special aeronavelor cu decolare și aterizare verticală (VTOL), inclusiv celor cu propulsie electrică sau hibridă.

Necesitatea includerii acestei anexe derivă din dezvoltarea accelerată a tehnologiilor aeronautice emergente și din apariția conceptelor de mobilitate aeriană urbană, care nu se încadrau integral în regimurile operaționale existente.

Rezultatele scontate după adoptarea și implementarea prezentului proiect de act normativ, se urmărește asigurarea punerii în aplicare consecventă, fiind important la alinierea proceselor/mecanismelor în materie de siguranță în domeniul aviației civile naționale la cele internaționale, pentru a asigura coerența și compatibilitatea între acestea. Acest proces este deosebit de important în domeniul aviației civile, deoarece aviația este o industrie globală, iar operarea în mod sigur și eficient necesită standarde comune și reglementări uniforme.

În concluzie, cadrul juridic este necesar de ajustat pentru a asigura o integrare sigură și proporțională a noilor cerințe și modificări în sistemul aviației civile europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul în care, Republica Moldova a devenit stat-candidat pentru aderarea la UE, procesul de transpunere a acquis-ului european, inclusiv în domeniul aviației civile, trebuie să fie unul cât se poate mai aproape și cât se poate mai rapid posibil.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, sunt necesare transpunerea Regulamentelor enunțate, ce constituie un exercițiu continuu de transpunere a cadrului normativ european aferent operațiunilor aeriene în cadrul normativ național.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public este determinat prin necesitatea reglementării, supravegherii și evaluării continue a noilor operațiuni IAM/VCA, ceea ce implica instruirea și familiarizarea personalului autorităților conform noilor cerințe pe sectorul aviatic. Noile prevederi ar putea facilita posibilitatea creării cadrului pentru colaborări public-privat în domenii de urgență, transport medical și salvare, în scopul optimizării resurselor publice. Implicit, creșterea cererii pentru expertiză tehnică și evaluare în domenii precum siguranța zborului, gestionarea spațiului aerian și raportare de conformitate.

În concluzie, modificările la Regulament aduc un impact pentru sectorul public, acordând adaptarea proceselor pentru a asigura o gestionare eficientă a operațiunilor în materie de securitate în domeniul aviației civile, contribuind la siguranța sectorului aeronautic.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar cu privire la implementarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament nu implică costuri financiare.

1.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este cauzat de modul în care companiile din domeniul aviației și al serviciilor conexe gestionează oportunitățile care dezvoltă soluții de mobilitate aeriană inovatoare (IAM, VCA) și pentru furnizori de componente VTOL, sisteme de portanță, și soluții de siguranță. Poate favoriza activitatea companiilor cu infrastructură de reglementare solidă. Stimulează inovația în logistică urbană și medicală, inclusiv servicii de transport la cerere pentru nevoi critice.

4.4. Impactul social

Contribuția în acest sector se definește prin necesitatea dezvoltării unei siguranțe în spațiul aerian care să ofere nivelul necesar de siguranță, de capacitate, de reacție, de coordonare, de performanță de mediu și de furnizare continuă a serviciilor aeriene rapide, ținând seama în mod corespunzător de necesitățile actuale, în contextul în care implică operațiuni cu proiecte inovatoare de aeronave, ce pot prezenta provocări unice în materie de siguranță din cauza capacității lor de decolare și de aterizare verticală și a faptului că desfășoară operațiuni în medii urbane aglomerate.

Impactul social va cuprinde următoarele segmente, precum:

- îmbunătățirea serviciilor de urgență și de asistență medicală: zboruri VEMS pot accelera transportul medical de urgență, ceea ce poate salva vieți și reduce timpul de răspuns în situații critice;
- creșterea accesului la servicii esențiale în zonele greu accesibile sau aglomerate, ceea ce poate reduce inegalitățile în accesul la asistență;

- necesitatea adaptării forței de muncă prin formare specializată pentru operarea și întreținerea aeronavelor VTOL/VCA, generând oportunități de calificare.

Astfel, noile prevederi în acest sector se definește prin importanța siguranței și a gestionării riscurilor în domeniul aviației, ceea ce poate duce la o mai mare înțelegere și încredere în sistemul de transport aerian, asigurând menținerea unui nivel ridicat de siguranță al aviației, dar și măsuri echilibrate pentru mediul social.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

În procesul de implementare și executare a proiectului de act normativ prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul Regulament nu are impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Aplicarea unor principii de performanță și utilizarea de tehnologii inovatoare este esențială pentru îmbunătățirea continuă a proceselor operaționale pe domeniul transportului aerian, determinând o mai bună gestionare a riscurilor de securitate și siguranță ce pot preveni incidente majore. Promovează tehnologii mai eficiente energetic și soluții pentru reducerea impactului asupra mediului, în funcție de tipul de motor folosit.

Astfel, *impactul direct asupra mediului* este mai puțin evident decât în alte domenii, implementarea și ajustarea tehnologiilor pot avea, pe termen lung, efecte favorabile prin promovarea practicilor mai durabile și stimularea sectorului să adopte soluții sustenabile în procesele operaționale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Posibile impacturi poate fi sesizat asupra inovației tehnologice, determinată de necesitatea de a satisface cerințele de securitate și siguranță în gestionarea riscurilor pentru stimularea, dezvoltarea și adoptarea de noile tehnologii și soluții inovatoare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

a) obiectivele actului juridic al UE:

Proiectul național transpune prevederile Regulamentului (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, cu ultimele amendamente incluse, care sunt prevăzute în următoarele regulamente:

➤ *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1020 al comisiei din 24 mai 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește operațiunile de servicii medicale de urgență cu elicopterul*, care urmărește să actualizeze cerințele pentru zborurile HEMS pentru a reflecta evoluțiile tehnologice și cele mai bune practici în domeniul operațiunilor aeriene, precum și să

îmbunătățească siguranța acestui tip de misiuni, care sunt considerate printre cele mai riscante din aviația civilă (de exemplu zboruri în condiții dificile, în prezența obstacolelor, în condiții meteo nefavorabile sau noaptea).

➤ **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1111 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012, a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373 în ceea ce privește stabilirea cerințelor pentru operarea aeronavelor cu pilot la bord cu capacitate de decolare și aterizare verticală**, care stabilește cerințe detaliate privind operarea aeronavelor cu capacitate de decolare și aterizare verticală (VTOL), inclusiv aspecte ce țin de certificare, pregătire și exploatare operațională.

➤ **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2076 al Comisiei din 24 iulie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011 și (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește clarificarea cerințelor pentru copiloții suplimentari pentru rută, actualizarea cerințelor privind licențele echipajului de zbor și certificarea medicală și îmbunătățirile pentru aviația generală** introduce modificări și actualizări referitoare la:

- licențierea echipajelor de zbor;
- certificarea medicală a personalului navigant;
- cerințe privind calificările și competențele piloților;
- ajustări aplicabile aviației generale.

➤ **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/24 al Comisiei din 19 decembrie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește cerințele referitoare la activitățile de handling la sol aplicabile operatorilor de aeronave**, aduce modificări în vederea alinierii cerințelor pentru operatorii de aeronave cu noile reguli privind serviciile și organizațiile de handling la sol, precum și actualizării și clarificării prevederilor existente privind instruirea, responsabilitățile și procedurile pentru activitățile de handling efectuate de operatori sau subcontractate.

➤ **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/133 al Comisiei din 28 ianuarie 2025 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 în ceea ce privește operațiunile necomerciale efectuate cu autogire în condiții în care se aplică regulile de zbor la vedere**, stabilește un cadru normativ adecvat și uniform pentru zborurile cu autogire necomerciale, în special pentru noile tipuri de autogire cu greutatea mai mari care nu erau anterior incluse în Regulament.

➤ **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/2293 al Comisiei din 10 noiembrie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 în ceea ce privește cerințele aplicabile organizațiilor care fac obiectul unei declarații și de rectificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373**, urmărește clarificarea și armonizarea cerințelor aplicabile organizațiilor autorizate pe baza unei declarații, ca să fie coerente cu alte cerințe de reglementare existente.

b) gradul de transpunere a actului juridic al UE, precizându-se dacă transpunerea este totală, parțială sau selectivă:

Proiectul național transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene.

c) argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta:

Proiectul de act normativ și Tabelele de concordanță sunt elaborate potrivit rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul hotărârii va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile actului juridic național.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul Regulament este elaborat în baza **noilor amendamente ale Regulamentului (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene.**

Necesitatea transpunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4., AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14. „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 194.

În concluzie, menționăm necesitatea executării obligațiilor Republicii Moldova conform ASAC în mod uniform în toate țările UE și în Republica Moldova, fiind atinse obiectivele Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (compartimentul „Transparența”, directoriul „Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a politicilor”), și pe portalul guvernamental [particip.gov.md](https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16237), la adresa - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16237.

Proiectul urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, inclusiv:

- Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Agenția Proprietății Publice, Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Autoritatea Aeronautică Civilă;
- Î.S. ”MoldATSA”;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”;
- Industria aeronautică.

Informația privind rezultatele avizării va fi inclusă în sinteză după recepționarea avizelor respective.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE și ulterior expertizei anticorupție și a expertizei juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor vor fi incluse în nota de fundamentare la proiectul actului normativ. Astfel, în cadrul procesului de elaborare a proiectului sunt incluse următoarele constatări:

a) Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind prezentată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației. Urmare recepționării expertizei de compatibilitate cu legislația UE, Tabelul de compatibilitate va fi ajustat, iar concluziile vor fi reflectate în Sinteza proiectului.

b) Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi remis spre expertizare Centrului Național Anticorupție în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului anticorupție.

c) Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi remis spre expertizare Ministerului Justiției conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului de expertiză juridică.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de hotărâre stabilește modificarea Hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, iar modificările aprobate vor permite modificarea ulterioară a cadrului normativ secundar.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul implementării cerințelor referitoare la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene se propune soluții ce vizează întărirea sectorului aeronautic, asigurând conformitatea cu reglementările europene, creșterea securității și a eficienței. Implementarea lor va consolida poziția Republicii Moldova în domeniu și va stimula dezvoltarea durabilă a industriei aeronautice naționale.

Secretar general

Angela ȚURCANU